

ВИЛЕНСКИЙ ВѢСТНИКЪ

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

20.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, 9-го Марта — 1845 — Wilno. PIĄTEK, 9-go Marca.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 3 Марта.

27-го Февраля, въ 11 часовъ утра, въ Казанскомъ Соборѣ Высокопреосвященнѣйшимъ *Антоніемъ*, Митрополитомъ Новгородскимъ и С. Петербургскимъ, совершено было молебствіе, по случаю благополучнаго разрѣшенія отъ бремени Ея Императорскаго Высочества Государыни Цесаревны.

Высочайшій Рескриптъ

ГОСУДАРЯ НАСЛѢДНИКА ЦЕСАРЕВИЧА,
на имя С. Петербургскаго Военнаго Генералъ-Губернатора *Кавелина*.

Александръ Александровичъ! По случаю благополучнаго разрѣшенія отъ бремени Любезнѣйшей Супруги Моей, Ея Императорскаго Высочества Государыни Цесаревны Великой Княгини Маріи Александровны Великимъ Княземъ Александромъ Александровичемъ, прошу Ваше Высокопревосходительство препровождаемыя присемь *три тысячи рублей серебромъ* употребить на вспомошествованіе бѣднѣйшимъ жителямъ столицы и на выкупъ изъ С. Петербургской Градской Тюрьмы тѣхъ изъ содержащихся, которые наиболее окажутся того достойными.

Пребываю навсегда къ Вамъ благосклонный.

На подлинномъ написано такъ:

АЛЕКСАНДРЪ.

С. Петербургъ,
27-го Февраля 1845 года.

Высочайшими Грамотами, 26-го Января, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами ордена Св. Станислава 1-й степени, Генералъ-Маіоры: Военный Губернаторъ города Харькова и Харьковскій Гражданскій Губернаторъ, *Мухиновъ*, и Командиръ 3-й Бригады 23-й Пѣхотной Дивизіи, *Долети*.

— Въ возданіе отличной усердной службы и особыхъ трудовъ состоящаго въ вѣдомствѣ Министерства Иностранныхъ Дѣлъ, Дѣйствительнаго Статскаго Совѣтника *Марини*, Всемилостивѣйше пожалованъ онъ въ Тайные Совѣтники, и повелѣно ему быть Членомъ Совета Министерства Иностранныхъ Дѣлъ.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 3-go Marca.

Dnia 27-go Lutego, o godzinie 11 z rana, w Kazańskim Soborze Najprzewielebniejszy *Antoni*, Metropolita Nowgorodzki i St. Petersburgski, odprawił Nabożeństwo dziękczynne, z okoliczności szczęśliwego rozwiązania Jej CESARSKIEJ WYSOKOŚCI CESARZEWNY.

NAJWYŻSZY RESKRYPT

NASTĘPCY CESARZEWICZA,

do St. Petersburgskiego Wojennego Jeneral-Gubernatora
Kawelina.

Alexandrze synu Alexandra! Z powodu szczęśliwego rozwiązania Najmilszej Małżonki Moej, JEJ CESARSKIEJ WYSOKOŚCI CESARZEWNY WIELKIEJ KSIĘŻNY MARII ALEXANDROWNY, powiłem WIELKIEGO KSIĘCIA ALEXANDRA ALEXANDROWICZA, proszę was, Panie Jenerale, ażebyś przesyłające się przy niniejszemъ *trzy tysiące rubli srebremъ* użył na wsparcie dla najuboższych mieszkańców Stolicy i na wykupienie z St. Petersburgskiego miejskiego więzienia, tych z liczby uwieczonych, którzy okażą się najwięcej na to zasługującymi.

Pozostaję na zawsze ku wamъ przychylnymъ.

Na oryginalnie podpisano takъ:

ALEXANDER.

St. Petersburg,
27-go Lutego 1845 roku.

Przez Najwyższe Dyplomata, 19-go Stycznia, Najłaskawiej mianowani Kawalerami orderu Sв. Stanisława 1-jej klasy, Jeneral-Majorowie: Wojenny Gubernator Miasta Charkowa i Charkowski Cywilny Gubernator, *Muchanow*, i Dowódzca 3-jej Brygady 23-jej Dywizyi Pieszczj, *Dometi*.

— W nagrodę odznaczającą się gorliwością służby i szczególnychъ pracъ zostającego w wydziale Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Rzeczywistego Radcy Stanu *Marini*, Najmilszociwiej mianowany tenże został Radcą Tajnymъ, i rozkazano mu być Członkiem Rady Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

— Государь Императоръ, согласно ходатайству Намѣстника Кавказскаго, Генераль-Адъютанта Графа Воронцова, Высочайше повелѣть соизволилъ, въ видѣ временной мѣры: 1) Образовать при немъ, по званію Намѣстника Кавказскаго, Особую Канцелярію изъ Директора и двухъ Отдѣленій. 2) Должность Директора Канцеляріи положить въ IV классѣ и причислить по мундuru къ IV, а для пенсіи къ II разряду государственной службы. Содержанія ему назначить: жалованья 2,400 руб., столовыхъ 700 руб. и квартирныхъ 700, а всего 3,800 руб. сер. въ годъ. 3) Въ составъ Канцеляріи Намѣстника Кавказскаго обратитъ одно изъ Отдѣленій теперешней Канцеляріи Главнаго Управленія Закавказскимъ Краемъ; другое же Отдѣленіе Канцеляріи Намѣстника образовать вновь въ томъ самомъ составѣ, какой опредѣленъ для Отдѣленій Канцеляріи Главнаго Управленія, съ производствомъ всѣмъ чиновникамъ сего новаго Отдѣленія тѣхъ самыхъ окладовъ содержанія, кои производятся чиновникамъ Канцеляріи Главнаго Управленія Закавказскимъ Краемъ, и 4) Съ перечисленіемъ одного Отдѣленія Канцеляріи Главнаго Управленія Закавказскимъ Краемъ въ составъ Канцеляріи Намѣстника, въ Канцеляріи Главнаго Управленія оставить только два Отдѣленія.

— Въ Высочайшемъ Указѣ, за собственноручнымъ Его Императорскаго Величества подписаніемъ, даномъ 31-го Января, на имя Главнокомандующаго Отдѣльнымъ Кавказскимъ Корпусомъ, Генераль-Адъютанта Графа Воронцова, изображено:

„Съ изданія учрежденія о Большой Дѣйствующей Арміи, Высочайше утвержденного 27-го Января 1812 года, учрежденіе это подверглось важнымъ измѣненіямъ: опыты войнъ, со славою для Нашею оружія совершенныхъ, а также послѣдовавшія послѣ 1812 года преобразованія въ составѣ и управленіи войскъ, показали необходимость сдѣлать существенныя перемѣны въ учрежденіи 1812 года, предназначенномъ собственно для одного военнаго времени.

„Призывая посему нужнымъ начертать полный Уставъ для Управленія Нашими Арміями и притомъ не только для военнаго, но и для мирнаго времени, сообразно дѣйствительнымъ потребностямъ войскъ Нашихъ и съ сохраненіемъ коренныхъ началъ учрежденія 1812 года, Мы поручили Военному Министру составить проектъ сего Устава, подъ непосредственнымъ Нашимъ руководствомъ и на основаніяхъ, Нами указанныхъ.

„Проектъ этотъ приводится къ окончанію, часть проекта, о должности Главнокомандующаго, Нами утверждена.

„Препровождая къ вамъ выписку изъ этой части, относящуюся собственно до правъ и власти Главнокомандующаго, Мы Всемилостивѣйше облачаемъ васъ сими правами и властью по управленію войсками Отдѣльнаго Кавказскаго Корпуса, повелѣвая, впредь до утвержденія Устава объ управленіи Арміями, руководствоваться существующими по Отдѣльному Кавказскому Корпусу Нашими повелѣніями, по тѣмъ предметамъ, которые не вошли въ выписку, къ вамъ присемъ препровождаемую и собственноручно Нами утвержденную.“

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 26 Февраля.

„Съ утвержденіемъ суммъ на тайные расходы, — пишетъ *Journal des Débats*, — кончился политическій переломъ кабинета. Теперь намъ предстоитъ трудъ устроить внутреннія дѣла. Тѣмъ кои утверждаютъ, что не лзя управлять при большинствѣ 24 голосовъ, отвѣчаемъ фактами, что мы хотимъ и умѣемъ управлять.“ — Не смотря однако же на эти увѣренія министерскаго журнала, биржевые спекулянты не раздѣляютъ мнѣнія, что переломъ кабинета кончился; напротивъ они полагаютъ, что положеніе его также не вѣрно какъ и прежде, и что единственная мѣра къ продолженію существованія его заключается въ распусценіи теперешней палаты, хотя съ достовѣрностію не лзя полагаться на результатъ новыхъ выборовъ. Вѣдѣствіе такого мнѣнія на биржѣ, французскіе ренты постоянно продавались, не смотря на усилія участниковъ, поддерживать ихъ курсъ. Поговаривали также, что два члена министерства, признавая большинство 24 голосовъ недостаточнымъ, намѣрены выйти изъ кабинета. Оппозиціонные журналы дума-

— Jego Cesarska Mość, w skutek wstawienia się Namiestnika Kaukaskiego, Jenerał Adjutanta Hrabiego Woroncowa, Najwyżej rozkazać raczył, w kształcie czasowego środka: 1) Urządzić przy nim, jako Namiestniku Kaukaskim, Osobną Kancellaryą, złożoną z Dyrektora i dwóch Oddziałów. 2) Obowiązek Dyrektora Kancellaryi zamieścić w IV klasie i policzyć, co do munduru do IV, a co do pensyi do II rzędu służby skarbowej. Na utrzymanie zaś wyznaczymy: pensyi 2,400 rub., strawnych 700 rub. i na kwartę 700, w ogóle 3,800 rub. srebro na rok. 3) Do składu Kancellaryi Namiestnika Kaukaskiego przyłączyć jeden z Oddziałów terażniejszej Kancellaryi Głównego Zarządu Zakaukaskiego Kraju; drugi zaś Oddział Kancellaryi Namiestnika urządzić na nowo, w takim składzie, jaki jest ustanowiony dla Oddziałów Kancellaryi Głównego Zarządu, z wydawaniem wszystkim urzędnikom tego nowego Oddziału tych samych pensyi, jakie się wydają dla urzędników Kancellaryi Głównego Zarządu Zakaukaskiego Kraju, i 4) Po przyłączeniu jednego Oddziału Kancellaryi Głównego Zarządu Zakaukaskiego Kraju do składu Kancellaryi Namiestnika, w Kancellaryi Głównego Zarządu zostawić dwa tylko Oddziały.

— W Najwyższym Ukazie, z własnoręcznym Jego Cesarskiej Mości podpisem, danym w dniu 31-m Stycznia Głównodowodzącemu Oddzielnym Korpusem Kaukaskim, Jenerał-Adjutantowi Hrabieemu Woroncowi, wyrażono:

„Od czasu wydania Ustawy o Wielkiej Czynnjej Armii, Najwyżej zatwierdzonej 27 Stycznia 1812 roku, urządzenie to uległo ważnym zmianom; doświadczenie wojen, ze sławą dla Naszego oręża ukończonych, oraz zaszłe od roku 1812 przekształcenia w składzie i zarządzie wojsk, wskazały konieczność wprowadzenia odmian istotnych w Ustawie z roku 1812, zastosowanej wyłącznie do czasów wojennych.

„Uznawszy przeto za potrzebne skreślić zupełną Ustawę dla zarządu Naszych Armii, a to nie tylko w czasie wojny ale i w czasie pokoju stosownie do rzeczywistej potrzeby wojsk Naszych i z zachowaniem głównych zasad urzędzenia z roku 1812, poleciliśmy Ministrowi Wojny ułożyć projekt takowej Ustawy, pod bezpośrednim kierunkiem Naszym i na wskazanych przez Nas zasadach.

„Projekt ten przychodzi do końca, część zaś onego, tycząca się obowiązków Głównodowodzącego, została przez Nas zatwierdzona.

„Przesyłając wam wypis tej części, stosującej się właściwie do praw i władzy Głównodowodzącego, Najlaskawiej nadajemy wam te prawa i władzę we względzie zarządu wojskami Oddzielnego Kaukaskiego Korpusu, Rozkazując, do czasu zatwierdzenia Ustawy o zarządzie Armiami, powodować się istnjącemi co do Oddzielnego Kaukaskiego Korpusu Naszemi Rozkazami w tych przedmiotach, które nie weszły do wypisu, wam przy niniejszem przesyłającym się i przez Nas własnoręcznie zatwierdzonego.“

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

FRANCYA.

Paryż, 26 lutego.

„Z uchwałą funduszów tajnych — mówi *Journal des Débats* — skończyło się polityczne przesilenie gabinetu. Weźmy się teraz szczerze do załatwienia interesów wewnętrznych. Tym, którzy mówią, że się nie rządzi większością 24 głosów, odpowiedzmy czynami, że chcemy i umiemy rządzić.“ Pomimo wszakże tych triumfujących zapewnień ministerjalnego dziennika, spekulanci na giełdzie nie są tego zdania, że się przesilenie gabinetu skończyło; sądzą owszem, że stanowisko jego równie jest niepewne jak przed tē, i że jedynym środkiem przedłużenia jego bytu, jest rozwiązanie terażniejszej Izby, lubo nie można być pewnym wypadku nowych wyborów. W skutku tych mniemań na giełdzie, renty francuzkie były ciągle pozbywane, pomimo usiłowań interessowanych aby je w dobrym kursie utrzymać. Mówiono także, że dwóch członków ministerstwa, uważając większość 24 głosów za niedostateczną, mają zamiar wystąpić z gabinetu. Dzienniki opozycyjne mniemają, że ministerstwo, jeżeli się chce przy władzy utrzymać, powinno aż do końca zgromadzenia unikać wszelkich kwestyi gabinetowych; je-

ють, что министерство, если хочет остаться при своей власти, должно до окончания засѣданій избѣгать всѣхъ кабинетныхъ вопросовъ. Одинъ изъ органовъ Г. Тьера намѣкаетъ оппозиціи, какой путь она должна избрать для того, чтобы ускорить паденіе министерства Гизо. Онъ говоритъ, что оппозиціонные члены должны теперь болѣе чѣмъ когда дило участвовать въ засѣданіяхъ палаты; они не должны пропускать ни одного проекта, безъ достаточнаго соображенія; преимущественно же должны устроить на всѣхъ пунктахъ избирательные комитеты, чтобы въ случаѣ распушенія теперешней палаты, обеспечить за собою большинство въ новой.

— Г. Биньонъ избранъ вчера въ докладчики бюджетной комиссіи расходовъ, большинствомъ 14 голосовъ противъ 3, полученныхъ г-мъ Лепелетье d'Ольней.

— Изъ обнародованнаго въ Мониторѣ донесенія военнаго министра о военно учебныхъ заведеніяхъ, видно, что въ первой половинѣ 1843 года было во Франціи 227,800 нижнихъ военныхъ чиновъ совершенно безграмотныхъ. Изъ этого числа, въ продолженіе того же времени поступило въ училища 68,289 чел.

— Таможенное управленіе во Франціи обходится въ 25 милліоновъ франковъ, и состоитъ изъ 26,000 чел., въ этомъ числѣ находится 18,000 нижнихъ военныхъ чиновъ. Эта армія, въ продолженіе 1842 года захватила контрабанды на 500,000 фр.

— Благотворительныя пожертвованія въ пользу неимущихъ, и богоугодныхъ заведеній, простирались вообще, въ минувшемъ году, до 5,122,388 фр.

— Устройство заведенія Траппистовъ въ Альжиріи, приходитъ уже къ окончанію; это будетъ одно изъ лучшихъ ихъ заведеній. Земледѣльческія работы далеко уже подвинуты, и зданія вскорѣ будутъ совершенно кончены. Однако приведеніе сего намѣренія въ исполненіе встрѣчало значительныя препятствія, преимущественно со стороны климата. Изъ числа 38 Траппистовъ собравшихъ въ Стаули, восемь чел. померло въ 1844 году, а изъ 150 чел., переданныхъ въ ихъ распоряженіе, нижнихъ чиновъ, приговоренныхъ на галеры, 37 чел. померло, многіе же другіе тяжело больны.

— Два ученые въ Мецѣ, занимающіеся политическою статистикою, побились объ закладъ особеннаго рода. Одинъ изъ нихъ брался доказать, что поверхность бумаги, исписанной и употребленной на печатаніе, въ последнее время, объ островахъ Товарищества и о Королевѣ Помаре, въ десятеро значительнѣе поверхности земли, составляющей владѣнія этой повелительницы.

27 Февраля.

Въ принятыхъ осьми первыхъ статьяхъ проекта относительно государственнаго совѣта, сказано, что совѣтъ сей долженъ состоять изъ министровъ, статей-совѣтниковъ, статей-референдаріевъ и аудиторовъ; что служба государственнаго совѣта раздѣляется на обыкновенную и чрезвычайную; — службу обыкновенную должны исполнять 30 совѣтниковъ, 30 референдаріевъ и 48 аудиторовъ; званія статей-совѣтника и статей-референдарія не могутъ быть соединяемы ни съ какими другими общественными должностями, что статей-совѣтники и статей-референдаріи обыкновенной службы, могутъ быть удалены только по особенному постановленію министерскаго совѣта, подписанному министромъ юстиціи. По силѣ 7-й статьи, всякій Аудиторъ государственнаго совѣта, не можетъ служить въ этомъ званіи далѣе 6-ти лѣтъ. По силѣ 8-й статьи, никто не можетъ быть произведенъ въ статей-совѣтники, не достигши тридцати лѣтняго возраста, въ статей-референдаріи, не имѣя 27 лѣтъ, въ Аудиторы государственнаго Совѣта, не имѣя 21-го года отъ рода, и неполучивъ степени доктора правъ. Г. Корнъ предложилъ къ этой статьѣ дополненіе, чтобы степень Лиценціата считалась была достаточною для полученія званія Аудитора, которое и принято палатою. Приняты также были 9-я, 10-я и 11-я статьи, излагающія условія чрезвычайной службы въ государственномъ совѣтѣ, для коей назначено 30 статей-референдаріевъ, состоявшихъ прежде въ другой государственной службѣ.

— Предложеніе г-на Ремюза не было разсматриваемо въ отдѣленіяхъ палаты, потому что всѣ министры изъявили мнѣніе, что такъ какъ въ прошломъ году положено было прочесть въ палатѣ проектъ такого же содержанія, то они не находятъ препятствія

денъ зашъ з органовъ P. Thiers, daje dziś do poznania opozycyi, jaką drogę obrać należy, aby przyspieszyć stracenie ministerstwa Guizota. Podług rad jego, członkowie opozycyi powinni teraz pilnieć niż kiedykolwiek uczęszczać na posiedzenia Izby; nie powinni przepuścić żadnego projektu, bez dokładnego jego roztrząśnienia; a nadewszystko, powinni uorganizować na wszystkich punktachъ Komitetу wyboreze, aby w razie rozwiązania terażniejszej Izby, większość sobie w nowej zapewnić.

— P. Biguon wybrany wczoraj został na sprawozdawcę komisji budżetu wydatków, większością głosów 14 przeciw 3, które otrzymał P. Lepelletier d'Aulnay.

— Z ogłoszonego w Monitorze raportu Ministra wojny o szkołachъ wojskowych, okazuje się, że na początku roku 1843 było we Francji 227,800 żołnierzy, którzy nie umieli ani czytać ani pisać; z liczby tej przyjęto do szkół w ciągu tegoż roku 68,289 żołnierzy.

— Służba celna we Francji kosztuje 25 mil. fr. i liczy 26,000 ludzi, z których 18,000 jest prostychъ żołnierzy. Ta armia przez cały rok 1842 schwyciła kontrabandy na 500,000 franków.

— Zapisy miłosierne na rzecz ubogich, szpitalów i gmin, wyniosły w ogóle w zeszłym roku sumę 5,122,388 franków.

— Ustanowienie zakładu Braci Trappistów w Algierji przechodzi do końca, i będzie to jeden z najpiękniejszych, jakie ten zakon posiada. Prace rolnicze daleko już są posunięte, a budowy bliskie zupełnego ukonczenia. Przyrowadzenie jednakъ tego zamiaru do skutku wielko spotykało przeszkody, mianowicie ze strony klimatu. Ze 38 Trappistów, zgromadzonych w Stauli, ośmiu umarło w roku 1844, a ze 150 oddanych do ich rozrządzenia skazanych na galery wojskowych, umarło 37, wielu zaś innych jest ciężko chorych.

— Między dwoma uczonymi w Metz, oddającymi się statystyce politycznej, zawiązał się zakład szczególnego rodzaju. Jeden z nich podjął się dowieść, że powierzchnia papieru zapisana i zadrukowana w ostatnichъ czasachъ o wyspachъ Towarzyskich i o Królowej Pomareh, w dziesięciore przechodzi powierzchnię ziemi, składającej posiadłości tej władczyni.

Dnia 27 lutego.

Przyjęte ośm pierwszychъ artykułówъ projektu względemъ Rady Stanu stanowią: że taż Rada składać się ma z Ministrów, Radców Stanu, Referendarzów Stanu i Auditorów; że służba Rady Stanu dzieli się na zwyczajną i nadzwyczajną; że służba zwyczajna pełniona być ma przez 30 Radców, 30 Referendarzy i 48 Auditorów; że urzędy Radcy i Referendarza Stanu nie mogą być połączone z żadnemi innymi publicznymi urzędami, i że Radcy i Referendarze Stanu w służbie zwyczajnej, oddaleni tylko bydź mogą przez szczególne postanowienia Rady Ministrów i za kontrasygnacją Ministra sprawiedliwości. Według art. 7, każdy Auditor w Radzie Stanu, po 6-letniem urzędowaniu powinienъ koniecznѣ wystąpić. Według art. 8, nikt nie może być mianowany Radcą Stanu, kto nie skończył lat 30; nikt Referendarzemъ Stanu, kto niema lat 27; nikt Audytoremъ w Radzie Stanu jeżeli nie skończył lat 21 i nie jest doktoremъ prawa. P. Corné zaproponowałъ do tego artykułu dodatek, aby dyplomъ Lyeencyata, uważany był za dostateczny stopień na Audytora, co też Izba przyjęła. Następnie przyjęte także zostały artykuły 9, 10 i 11, stanowiące warunki dla nadzwyczajnej służby w Radzie Stanu, do czego przeznaczonychъ jest 30 Radców i 30 Referendarzy Stanu, którzy już sprawowali poprzednio inne publiczne urzędy.

— Biura Izb nie naradzały się weale nad wnioskiemъ P. Remusat, o niezgodności pewnychъ urzędówъ z obowiązkiemъ Deputowanego, albowiemъ wszyscy Ministrowie oświadczyli, że ponieważ w zeszłymъ roku dozwolono odczytać w Izbie projektъ takiej samej treści, przeto nie widzą niesto-

для разсмотрѣнія оного и въ нынѣшнемъ году; но министры намерены опровергать это предложеніе. Г. Гизо рѣшительно оуждалъ означенный проектъ въ своемъ отдѣленіи, почитая его противнымъ правиламъ представительнаго правленія и пользамъ общества. Министръ финансовъ г-нъ Лаканъ Лаплавъ также отозвался, что въ сущности проектъ сей мало важенъ, но подастъ поводъ къ продолжительнымъ сужденіямъ, и что онъ потому только требовалъ чтенія оного въ публичномъ засѣданіи, чтобы пояснить его посредствомъ преній. Министръ народнаго просвѣщенія замѣтилъ, что проектъ, коимъ измѣняется весь избирательный порядокъ, могъ бы быть лучше представленъ въ концѣ засѣданій парламента, и что, по мнѣнію его, предложеніе г-на Ремюза сдѣлано преждевременно, потому что существованіе нынѣшнихъ палатъ продлится еще года два, ибо для сокращенія сего срока не предстоитъ никакой необходимости.

— Комитетъ разсматривающій проектъ г-на Дювержье объ отменѣ тайной баллотировки, не согласился на это вполнѣ, и предложилъ троякій способъ собиранія голосовъ: посредствомъ привстанія съ мѣсто, раздѣленія палаты на двѣ половины и тайной баллотировки.

— Маршалъ Бюжо 5-го Марта отправляется въ Альжиръ, для вступленія по прежнему въ должность тамошняго генераль-губернатора.

28 Февраля.

На вчерашнемъ засѣданіи палаты депутатовъ, сначала военный министръ представилъ проектъ закона объ открытіи кредита на содержаніе 22,000 войска и на покупку лошадей для африканской арміи. За сѣмъ приступлено къ преніямъ о проектѣ относительно государственнаго совѣта.

— Передъ общимъ засѣданіемъ палата собралась въ отдѣленіяхъ съ тою цѣлію, чтобы заняться преобразованиемъ оныхъ. Члены оппозиціи собрались всѣ, и потому имъ удалось, въ первый разъ, на засѣданіяхъ нынѣшняго года, изъ числа 9 отдѣленій, въ 5 помѣтить своихъ кандидатовъ. Предсѣдателями и секретарями избраны: 1) маршалъ Бюжо противъ г-на Дювержье, Д'оранна и г-нъ Монтеке противъ Фердинанда Барро; 2) г-нъ Леонъ Малевиль (чл. оппозиц.) противъ Гг. Клемана и Шала, и г-нъ Эпинасъ (чл. оппозиц.) противъ Гг. Камбиза; 3) Гг. Ремюза (чл. оппозиц.) противъ Гг. Дожеро, Севре и Беррье, Гг. Лакри (легит.) противъ г-на Дюбуа; 4) Гг. Дарбле и Персиль; 5) г-нъ Этанселень (чл. оппозиц.) противъ г-на Гартманна, и г-нъ Алларъ (чл. оппозиц.) противъ г-на Корнюде; 6) г-нъ Солакъ, противъ г-на Гервъ и г-нъ Галле Клапаредъ, противъ г-на Бульо; 7) г-нъ Одильонъ Барро, противъ г-на Жанвье, и легитимистъ Прень противъ Гг. Дежана и Бино; 8) генераль Бонимень противъ Гг. Ладусета и Маттера, равно г-нъ Сегюръ, противъ Гг. Корна, Комбаре и Ласказаса; 9) Гг. Тюпинье и Манъ. Такіе результаты, хотя и не будутъ имѣть никакихъ непосредственныхъ послѣдствій, однако же произвели нѣкоторое вліяніе. На публичномъ засѣданіи, палата продолжала пренія о проектѣ касательно государственнаго совѣта, а именно о статьяхъ, начиная съ 12-й до 18-й, а равно о 24-й статьѣ, возвращенныхъ комиссіи, которой палата приняла съ нѣкоторыми измѣненіями.

— Говорятъ, что министръ народнаго просвѣщенія вскорѣ внесетъ въ палату проектъ о второстепенномъ воспитаніи, чего всѣ ожидаютъ съ нетерпѣніемъ.

— Г-нъ Вильмень снова вступилъ 20-го с. м. въ должность непремѣннаго секретаря академіи и при этомъ случаѣ произнесъ рѣчь, въ коей поблагодарилъ своихъ товарищей за особенное ихъ участіе въ несчастномъ его положеніи.

3 Марта.

Въ сегодняшнемъ засѣданіи палата депутатовъ окончила разсмотрѣніе проекта постановленія о государственномъ совѣтѣ, и утвердила оный болѣею частью 197 голосовъ противъ 170. Министръ внутреннихъ дѣлъ представилъ много проектовъ; въ томъ числѣ—положеніе о полиціи и проектъ назначенія кредита въ 100 000 франковъ, для размноженія благотворительныхъ заведеній, при нынѣшней сильной стужѣ. За сѣмъ палата слушала доклады по прошеніямъ. Комиссія, коей поручено разсмотрѣніе вопроса,—можетъ ли быть начатъ судебный процессъ противъ г-на Могена? рѣшительно воспротивилась этому.

сowności w oddaniu go i teraz pod rozprawę. Jednakże ministerstwo będzie zbierało ten wniosek. P. Guizot oświadczył stanowczo w swém biurze, że uważa go za zupełnie zły i przeciwny zasadomъ рządu репрезентacyjnego tuziż interesomъ społeczeństwa. Minister skarbu P. Lescave-Laplagne wyrzekłъ podobnie, że w tej kwestyi mało jest do czynienia, lecz wiele do mówienia, i że samъ żąda odczytania wniosku na posiedzeniu publicznymъ, a to w celu wyjaśnienia przedmiotu przez rozprawę. Minister wychowania publicznego uczynił uwagę, że projektъ zmieniający cały systemъ wyborczy, mógłby być przedstawiony dopiero przy ukonczeniu czynności prawodawczychъ, i że według jego zdania, wniosekъ P. Remusatъ jest niewczesny, gdyż terazniejsza Izba ma jeszcze przedъ sobą dwuletnie trwanie, którego skracać niema żadnej przychyty.

— Kommissya rozbiierająca projektъ P. Duvergier o zniesieniu głosowania tajnego, nie zgodziła się na to w zupełności, i zaprojektowała trzy sposoby głosowania: przez podniesienie się i zostanie na miejscu, przez podziałъ Izby, i przez tajne głosowanie.

— Marszałekъ Bugeaud wyjeżdża 5 go marca do Algieru, dla objęcia swego urzędu Jeneralnego Gubernatora.

Dnia 28 lutego.

Na wczorajszymъ posiedzeniu Izby Deputowanychъ, naprzódъ Minister wojny przedstawiłъ projektъ do prawa, o otworzeniu kredytu na utrzymanie 22 000 ludzi, i na zakupienie koni do Afryki. Następnie zaczęto dalsze rozprawy nad prawemъ o radzie stanu.

— Przedъ dzisiejszymъ posiedzeniemъ Izba zgromadziła się w biurachъ, dla zajęcia się ichъ reorganizacją. Opozycja zebrała się w całości, i dla tego też udało się jej, poraz pierwszy na tegorocznychъ posiedzeniachъ, z pomiędzy 9 biur, w 5 ciu przeprowadzić swoichъ kandydatów. Prezesami i sekretarzami obrani zostali: 1) Marszałekъ Bugeaud przeciwъ P. Duvergier d'Hauranne i P. Montesquieu przeciwъ P. Ferdynandowi Barrot; 2) P. Leonъ Maleville (opoz.), przeciwъ PP. Clement i Charles, i P. Espinasse (op.) przeciwъ P. Cambis; 3) P. Rémusatъ (op.) przeciwъ PP. Dogerean, Scvr t i Berryer, oraz P. Lacry (legitymista) przeciwъ P. Dubois z Hawru; 4) PP. Darblay i Persil; 5) P. Estancelin (op.) przeciwъ P. Hartmann i P. Allard (op.) przeciwъ P. Cornudet; 6) P. Saunac przeciwъ P. Herve, i P. Halley (Clopারে) przeciwъ P. Bouillaud; 7) P. Odillon Barrot przeciwъ P. Janvier, i legitymista Preigne przeciwъ PP. Dejean i Binoau; 8) Jeneralъ Bonnemains, przeciwъ PP. Ladoucette i Matter, oraz P. Segurъ przeciwъ PP. Corne, Combarel i Lascazes; 9) PP. Tupinier i Magne. Wypadki takowe, chociaż nie wydadzą zъ dnychъ bezpośrednichъ skutkówъ, jednakъ sprawiły pewne wrażenie. Na publicznymъ posiedzeniu, Izba prowadziła dalej rozprawy nadъ projektemъ o Radzie Stanu, a mianowicie nadъ art. od 12 go do 18-go, oraz nadъ artykułemъ 24-m, zwróconemi kommissyi, które też nieco odmienione przyjęła.

— Mówią, że Minister wychowania publicznego wkrótce wniesie do Izby projektъ o wychowaniu niższymъ, czego wszyscy niecierpliwie oczekują.

— P. Villemain objąłъ dnia 20-go b. m. nanowo czynności stałego sekretarza Akademii Francuzkiej i rozpocząłъ je mową, w której podziękowałъ swymъ kollegomъ za szczególną przychylność, okazaną mu w czasie nieszczęścia.

Dnia 1 marca.

Na dzisiejszymъ posiedzeniu Izby Deputowanychъ, ukonczono rozbiórъ prawa o Radzie Stanu, i przyjęto takowe większością 197 głosówъ przeciwъ 170. Minister spraw wewnętrznychъ przedstawiłъ także wiele projektówъ, a między innymiъ prawo o policyi, i żądanie otwarcia kredytu 100,000 fr. dla zakładówъ dobroczynnychъ, z powodu ostrości zimy. Następnie Izba zajęła się prosbami. Kommissya, której poruczono rozstrząsnąć, czy może być rozpoczęty processъ sądowy przeciwъ P. Mauguin, jednomyślnie sprzeciwiła się temu.

— Маркизь Феррьер Левайе, привезший из Макао заключенный с Китаем трактат, поедет обратно, и повезет г-ну Лагрене в Кантон не только ратификацию сего трактата, но и новую инструкцию, так как тамошняя дѣла приняли иной оборотъ, сверх чаянія правительства. Французское посольство в Кантонъ, по матеріальнымъ препятствіямъ, не можетъ отправиться в Пекинъ, и оттого дѣйствія его остановились. Хотя китайское правительство, кажется, склоняется на то, чтобы допустить всѣ европейскія націи къ торговымъ сношеніямъ съ Небесною имперіею, но между тѣмъ всячески старается подъ разными предлогами препятствовать европейскимъ посольствамъ прибыть в Пекинъ. Г-нъ Лагрене убѣдился наконецъ въ настоящемъ положеніи вещей, и какъ онъ исполнилъ уже возложенное на него порученіе, то министерство посылаетъ ему предписаніе на счетъ возвращенія во Францію. Онъ возвратится чрезъ Индію, пробудетъ нѣкоторое время в Пондичери и посѣтитъ коромандельскій берегъ.

— Комиссія, назначенная отдѣленіями палаты пировъ, для разсмотрѣнія проекта постановленія о тайныхъ расходахъ, составлена вся изъ министерскихъ членовъ. Докладъ сей комиссіи уже въ слѣдующій Понедѣльникъ будетъ представленъ въ палату.

— Третьяго дня происходило торжественное собраніе Французской академіи, на которомъ г-нъ Сентъ-Бевъ принятъ въ число членовъ академіи. Собраніе было и многочисленное и блистательное. Живѣйшее участіе возбуждало присутствіе г-на Вильмена; когда онъ явился и занялъ мѣсто, принадлежащее ему по званію непремѣннаго секретаря академіи, въ это время раздались громкія и продолжительныя восклицанія.

— Слышно, что г-нъ Газо намѣренъ отправить въ Вашингтонъ дипломатическаго агента, по поводу, какъ говорятъ, могущихъ возникнуть между Англіею и Американскими Соединенными Штатами несогласій, въ случаѣ присоединенія Техаса къ означеннымъ Штатамъ.

— Г-нъ Буркене опять отправляется въ Константинополь, къ своей должности.

— Говорятъ, что г-нъ Дюпети-Туаръ въ непродолжительномъ времени назначенъ будетъ начальникомъ экспедиціи назначенной къ берегамъ Мадагаскара.

2 Марта.

Въ одномъ изъ здѣшнихъ журналовъ пишутъ, что графъ Моле имѣлъ у Короля аудіенцію, продолжавшуюся два часа, на которой представлялъ Его Величеству, что дальнѣйшее существованіе нынѣшняго министерства сопряжено съ опасностію, и что если г-нъ Гизо назначитъ новые выборы, то охранительная партія лишится большинства голосовъ. Слышно, что Король недоволенъ графомъ Монталиве, который не благопріятствуя нынѣшнему министерству, откровенно отзывался, что оно не можетъ долѣе существовать. Носится также слухъ, что Гг. Одильонъ Барро и Тьеръ сблизились.

— Министръ внутреннихъ дѣлъ предписалъ всѣмъ префектамъ полиціи объявлять, что въ дѣлствіе распространенія земледѣльческой промышленности въ Альжиріи, всѣ неженатые хлѣбопашцы, и даже женатые, но имѣющіе не болѣе двоихъ дѣтей, могутъ быть перевозимы, если пожелаютъ, въ Альжирію, гдѣ найдутъ способы къ содержанію.

— Третьяго дня вечеромъ, къ маршалу Сульту собрались почти всѣ депутаты лѣваго центра палаты. Говорятъ, что они пытались склонить маршала, чтобы онъ оставилъ кабинетъ 29-го Октября, и отъказался отъ должности предсѣдателя, для того чтобы произвести министерскій кризисъ.

— Въ *Commerce*, изъ достовернаго источника сообщаютъ, что Королева Викторія намѣрена въ Апрѣль мѣсяцъ прибыть во Францію; но она не будетъ въ столицѣ, а посѣтитъ Короля Людовика-Филиппа въ одномъ изъ его замковъ, гдѣ уже дѣлаютъ по сему случаю приготовленія. Въ *Galvani's Messenger* опровергаютъ этотъ слухъ.

— По письму изъ Танжера, туда съ каждымъ днемъ ожидали императора Абд-эль-Рамана, который, личнымъ присутствіемъ хочетъ ускорить производство работъ при укрѣпленіи города. Управленіе работами поручено англійскимъ инженерамъ. Въ Танжерѣ носились слухи, что со стороны Англіи обѣ-

— Margrabia Ferrieres-Lévayer, który z Makao przywiózł traktat z Chinami zawarty, powiezie teraz pauu Lagrenée, do Kantonu, nie tylko ratyfikacją tegoż traktatu, ale i nowe instrukcyje; albowiem sprawy tameczne wzięły inny obrót, aniżeli się rząd spodziewał. Poselstwo francuzkie w Kantonie jest w niemożności posunąć się dalej, gdyż materialne przeszkody nie pozwalają mu popłynąć do Pekinu. Wprawdzie rząd Chiński okazuje się na pozor skłonny przyjąć wszelkie narody Europejskie do związków handlowych z państwem niebieskiem, ale rzeczywiście używa wszelkich środków zwłoki i podstępów, aby poselstwa europejskie nie mogły dostać się w głąb kraju. P. Lagrené poznał wreszcie to prawdziwe położenie rzeczy, a ponieważ jego postannictwo już jest dopełnione, przeto ministerstwo posłało mu rozkaz powrotu do Francji. Powracać on będzie przez Indyc; krótki czas zabawi w Pondichery, i zwiedzi całe pobrzeże Koromandelu.

— Komissya, wyznaczona przez biura Izby Parów do roztrząsania projektu do prawa o funduszach tajemnych, cała składa się z członków ministerjalnych. Raport jej już w następnym Poniedziałek będzie Izbie złożony.

— Onegdaj odbyło się uroczyste posiedzenie Akademii francuzkiej, na którym P. Sainte-Beuve był przyjęty za członka. Zgromadzenie było nader liczne i świetne; największe zajęcie obudzała obecność P. Villemain. Gdy się ukazał i zasiadł na swoim miejscu, jako stały sekretarz akademii, rozległy się głośnie i długo trwające okrzyki.

— Głoszą, że P. Guizot ma zamiar wysłać ajenta dyplomatycznego do Washingtonu, do czego ma mu być pochope obawa zawikłań, mogących wyniknąć między Stanami Zjednoczonymi a Anglią, gdyby Texas miał być wcielony do Unii Północno-Amerykańskiej.

— P. Bourqueney znów wyjeżdża do Stambułu, na urząd Posła francuzkiego, jaki tamże sprawował.

— Mówią, że P. Dupetit-Thouars wkrótce otrzyma dowództwo wyprawy na brzegi Madagaskaru.

Dnia 2 marca.

Jeden z tutejszych dzienników donosi, że Hr. Molé miał dwugodzinne posłuchanie u Króla, na którym przedstawił Monarsze niebezpieczeństwo dalszego zatrzymania teraźniejszego gabinetu i zapewnił, że jeżeli P. Guizot zaleci nowe wybory, stronnictwo konserwacyjne nie będzie w nich miało większości. Słychać także, że Król miał być bardzo niezadowolony z postępowania Hr. Montalivet, który jest nader nieprzyjazny gabinetowi i oświadczył otwarcie, że ministerstwo dłużej utrzymać się nie może. Biega także pogłoska o połączeniu się z sobą Pp. Odilona Barrot i Thiersa.

— Wszyscy prefekci otrzymali okólnik od ministerstwa spraw wewnętrznych, w którym polecono im ogłosić, że w skutku rozszerzenia się przemysłu rolniczego w Algierji, wszyscy rolnicy nieznanaci, lub też nawet i żonaci, mający nic więcej jak dwoje dzieci, mogą być na żądanie przewiezieni do Algierji, gdzie znajdują środki utrzymania.

— Onegdaj wieczorem, na pokojach Prezesa Rady, Marszałka Soult, znajdowali się prawie wszyscy deputowani lewego środka. Zapewniają, że starano się odstręczyć Marszałka od gabinetu z d. 29-go Października i skłonić go do złożenia swego urzędu, aby tym sposobem wywołać nowe przesilenie ministerjalne.

— *Commerce* z pewnego źródła donosi, że Królowa Wiktorya przybędzie w Kwietniu do Francji; niema jednakże zamiaru zwiedzić stolicy, gdyż tylko odwiedzi Króla Ludwika Filipa w jednym z jego zamków, gdzie już czynią przygotowania na stosownie przyjęcie dostojnych gości. *Galvani's Messenger* zaprzecza tej wieści.

— Podług listów z Tangeru, Cesarz Abd el Rhaman był tam codziennie spodziewany; zdaje się, że przez swą obecność chciał przyspieszyć ukończenie fortyfikacyj tego miasta. Kierunek tych prac powierzono inżynierom angielskim. W Tangerze biegała pogłoska, że ze strony angielskiej ofiarowano Cesarzowi znaczną pomoc pie-

щано императору значительное денежное пособие, съ тѣмъ, чтобы онъ всѣ крѣпости свои поставилъ въ оборонительное состояніе.

— Изъ Буржа отъ 21-го Февраля уведомляютъ, что супруга Донъ-Карлоса чувствуетъ себя нездорово. Донъ-Карлосъ и принцъ Астурійскій пользуются совершеннымъ здоровьемъ.

А Н Г Л І Я.

Лондонъ, 25 Февраля.

Вчера происходило большое собраніе общества противъ закона о хлѣбѣ въ Ковентгарденскомъ театрѣ, отличавшееся преимущественно тѣмъ, что ораторы, прежде сильно возстававшие противъ Г. Пила и его управленія, въ настоящемъ случаѣ вообще одобрили сего министра и поздравляли себя съ успѣхомъ свободной торговли, замѣчаемымъ ими въ принимаемыхъ имъ мѣрахъ.

— Всѣ англійскіе журналы, какъ можно было ожидать этого, пускаются въ разсужденія на счетъ финансоваго проекта Сэръ Р. Пила, преимущественно же относительно пониженія пошлины и акциза, по причинѣ продолженія подати съ доходовъ на слѣдующіе три года. На счетъ облегченія народа, жур. *Standard* считаетъ предложенныя мѣры смѣлыми и исполнскими, особенно тѣ, кои имѣютъ цѣлю улучшение благосостоянія низшаго и промышленнаго класса. „Въ самомъ дѣлѣ — присовокупляетъ этотъ журналъ — огромное уменьшеніе податей, доходящее до 34 милліоновъ, предложенное первымъ министромъ, касается преимущественно податей, обременяющихъ эти классы. Исполняя этотъ великій и священный долгъ относительно народа, Г. Пилъ не упустилъ изъ вида истинныхъ нуждъ и прочнаго величія государства вообще, для этого онъ предложилъ одновременно усилить наши морскія силы и основать укрѣпленныя гавани, полезныя государству во время мира и войны. Вотъ образецъ прекрасной политики перваго министра, исполненной человѣколюбія и предусмотрительности.

— Собранныя съ 1813 по 1844 годъ, Англіею и Валлсомъ, налоги въ пользу бѣдныхъ и приношенія графствъ, составляютъ, по представленному въ парламентъ отчету, сумму въ 238,153,571 фунт. стерл. Въ 1844 году налоги въ пользу бѣдныхъ и приношенія графствъ принесли 6,848,747 ф. ст. Самая значительная сумма употреблена была для назначенной цѣли въ 1818 году, то есть 7,516,702 ф. ст., а самая меньшая въ 1837 году, именно 4,044,741 ф. ст.

— Въ прошлую Субботу скончался въ Лондонѣ г-нъ Вильямъ Веллеслей Поле, братъ герцога Веллингтона, 82 лѣтъ отъ роду. Во времена кабинетовъ партіи Тори занималъ онъ важныя должности. Наконецъ при сэрѣ Робертѣ Пилѣ въ 1834 г. былъ генераль-почтъ-директоромъ; единственный сынъ его виконтъ Веллеслей наследуетъ послѣ него титулъ и получить имѣніе.

— Сидней Смитъ, каноникъ собора св. Павла, одинъ изъ самыхъ замысловатыхъ политическихъ писателей Англіи, скончался 74 лѣтъ отъ роду. Онъ былъ однимъ изъ основателей известнаго журнала *Edinburgh Review*, который нѣсколько десятковъ лѣтъ пользуется заслуженною известностію.

26 Февраля.

Общанный билль Лордомъ Ашлеемъ, относительно ограниченія времени для занятій дѣтел, работающихъ на ситцевыхъ фабрикахъ въ Англіи, заслуживаетъ подробнѣйшаго описанія, какъ по причинѣ благотворныхъ намѣреній почтеннаго Лорда, такъ равно и по причинѣ изъясненнаго въ ономъ предостереженія на счетъ слѣдствій крайней нищеты и величайшей физической и нравственной порчи этого рабочаго класса. Приведенныя лордомъ отрывки изъ донесенія, учрежденной въ м. г. слѣдственной комисіи, убѣждаютъ, что десяти-лѣтнія дѣти не рѣдко работаютъ по 2 и 3 ночи сряду, когда много бываетъ работы; что въ жаркихъ мастерскихъ, дѣвчцы, мужчины и дѣти полунагие работаютъ вмѣстѣ, и не иначе могутъ выносить жаръ, какъ обливъ холодною водою остатки платья; что наконецъ дѣти вовсе не обучаются грамотѣ и не имѣютъ свободнаго времени для хожденія въ училище. Лордъ Ашлей представилъ за сѣмъ палатѣ слѣдующія общія примѣчанія: „Меня часто спрашивали: гдѣ

нѣжна, быле всеякіе све твердце поставилъ въ належы-
тымъ станіе обороны.

— Z Bourges donoszą, pod dnem 21-m lutego, że Xiężna Beira, małżonka Don Karlosa, jest słabą od dni kilku. Don Karlos i Xiężę Asturyi cieszą się najlepszym zdrowiem.

A N G L I A.

Лондонъ, 25 лутега.

Вечорай odbyło się wielkie zgromadzenie towarzystwa przeciwi prawom zbożowym w teatrze Coventgarden, które tém się odznaczyło, że jego mówcy, którzy zwykle na P. Peel i jego zarząd gwałtowne rzucali pociski, tą razą powszechnie chwaliли tego Ministra, winszując sobie postępu zasad wolności handlu, jaki w zapowiedzianych przezeń środkach spostrzegają.

— Jak się tego można było spodziewać, wszystkie dzienniki angielskie zapuszczają się w uwagi nad projektami finansowemi Sir R. Peel, mianowicie co do zmniejszenia cel i akcyzy, za pomocą przedłużenia podatku od dochodów na następne trzy lata. Co do zmniejszenia ciężarów ludu, *Standard* uważa podane środki za równie śmiałe jak olbrzymie; szczególniej te, które mają na celu polepszenie stanu klas niższych i przemysłowych. „W rzeczy samej — dodaje ten dziennik — ogromna redukcya blisko pół czwarta miliona, którą zaproponował pierwszy Minister, dotyczy głównie opłat, które ciężą na tych klasach. Dopełniając ten wielki i święty obowiązek względem ludu P. Peel nie spuścił również z oka prawdziwych potrzeb i potęgi kraju w ogólności, proponując jednocześnie powiększenie naszej siły morskiej i założenie obronnych portów schronienia, pożytecznych dla kraju tak w czasie pokoju jak i wojny. Oto piękny przykład polityki, zarazem pełnej ludzkości i przezorności, pierwszego Ministra.“

— Zapłacone od 1813 do 1844 roku przez Anglię i Walię podatki na ubogich i składki hrabstw, wynoszą według złożonego Parlamentowi sprawozdania 238,153,571 f. szt. W roku 1814 podatki na ubogich i składki hrabstw, wyniosły 6,848,747 f. szt. Największa suma we właściwym celu użyta została w roku 1818, to jest 7,516,702 f. szt., a najmniejsza w roku 1837, 4,044,741 f. szt.

— W zeszłą Sobotę, umarł w Londynie William Wellesley Pole, brat Xięcia Wellingtona, przeżywszy lat 82. Za gabinetów torysowskich piastował ważne urzędy; na ostatek, pod Sir Robertem Peel, w roku 1834, był jenerałnym dyrektorem poczt. Jedyny syn jego, Wice-Hrabia Wellesley, dziedziczy po nim dobra i tytuły.

— Wielobny Sydney Smith, kanonik od św. Pawła, jeden z najdowodcipulejszych pisarzy politycznych Anglii, umarł, przeżywszy lat 74. Był on jednym z założycieli znamenitego pisma peryodycznego *Edinburgh Review*, które od kilkudziesięciu lat dotąd zasłużoną posiada wziętość.

Dnia 26 лутега.

Zapowiedziany bill Lorda Ashley, względem ograniczenia pracy dzieci, zatrudnionych w fabrykach perkalu w Anglii, zasługuje na obszerniejszą wzmiankę, tak z powodu dobroczynnych zamiarów zacnego Lorda, jako też ze względu na wyrzeczony w tymże bilu ostrzeżenie, o skutkach wielkiej nędzy i głębokiego fizycznego i moralnego upośledzenia tej roboczej klasy. Przytoczone przez Lorda wyjątki z raportu ustanowionej w z. r. Kommissyi śledczej, okazały, że 10-letnie dzieci pracowały często po 2 i 3 noce, kiedy wiele było roboty; że w gorących izbach fabrycznych, dziewczęta, mężczyźni i dzieci, na pół nago razem pracują, nie mogą znieść inaczey gorąca, jak polewając zimną wodą pozostałe odzienie; że nareszcie dzieci nie uczą się ani czytać ani pisać, nie mając nigdy wolnego czasu do chodzenia do szkoły. Lord Ashley przedstawił potem Izbie następane ogólne uwagi: „Pytano mnie często, gdzie są ostateczne granice moich planów, względem ulepszeń społecznego bytu? Jam sobie żadnych nie wytknął granic, ale dopóty nie przestanę działać, dopóki takie

предѣлы моихъ предначертаній относительно улучшеній общественнаго быта? И не опредѣлили никакихъ границъ; но до тѣхъ поръ не перестану дѣйствовать, пока будутъ существовать такіа злоупотребленія. Признаюсь, что цѣль моихъ занятій состоитъ въ томъ, чтобы для фабричныхъ дѣтей исходатайствовать облегченіе въ трудахъ, обеспечить для нихъ хорошее нравственное воспитаніе, и сдѣлать ихъ, современемъ, полезными государству людьми. Этому дѣлу я готовъ посвятить остальные минуты моей жизни, и спрашиваю: достойно ли оно того, чтобы палата усердно заплалась онымъ? Обратите только вниманіе на быстро увеличивающееся число этихъ несчастныхъ юныхъ фабричныхъ работниковъ, и подумайте, какое погубное вліяніе должна вскорѣ произвеста на общественная ихъ порча? Уже и въ настоящую минуту возрастаетъ число преступленій ужаснымъ образомъ. Чего же должно ожидать въ будущемъ, если мы не примемъ за искорененіе зла въ его зародышѣ? Въ 1843 году было приговоренныхъ къ смертной казни, за смертеубійства, 13-ть человекъ; въ этомъ числѣ были 3 женщины, убившія своихъ мужей, двое мужчинъ, убившихъ своихъ женъ, одно лицо, умертвившее свое дитя, и одно убившее своего отца. По отчету, напечатанному въ *Law Magazine*, за Декабрь 1844 года, смертеубійства и покушенія на смертеубійства увеличились въ нашей странѣ 38 процентами, или одною третьею — противъ прежнихъ лѣтъ; покушенія на насиліе 57 проц.; поджигательства 28 проц., другія тяжкія преступления 53 проц. Не проходило ни одной недѣли, когда журналы не сообщали бы новыхъ донесеній о преступленияхъ, коихъ безчеловѣчіе превосходить всякое вѣроятіе. Не слишкомъ давно, одна мать отравила четвертыхъ своихъ дѣтей, одного послѣ другаго, съ тою единственною цѣлю, чтобы получить пособие для похоронъ отъ существующаго для этой цѣли общества. О другой матери мы слышали, что она въ припадкѣ гнѣва, держала за ноги надъ огнемъ совершеннаго сгорѣла! Если мы и не въ силахъ уничтожить этого зла, то все таки изъ этого не слѣдуетъ, что должно пренебрегать предлагаемыми въ этомъ дѣлѣ совѣтами. Намъ слѣдуетъ по крайней мѣрѣ показать, что въ законодательномъ отношеніи мы поддерживаемъ массу бѣднаго народа. Полагаю, что палата утверждена въ томъ, что мы утверждены на шаткомъ основаніи. Значительное усиленіе могущества и вліянія англійскаго имени, при содѣйствіи постояннаго увеличенія флота и распространенія владычій, — конечно хорошо и неизлишне; но все это не принесетъ значительной пользы истинному благосостоянію государства, если въ такой же соразмѣрности не улучшится нравственность и физическій бытъ народа! (Рукоплесканія. Слушайте! слушайте!) Величіе Англій въ торговомъ отношеніи можетъ существовать много еще лѣтъ; но придетъ когда нибудь и година испытанія. Это будетъ година страшнаго отчета и суда, если до того времени не будетъ ничего сдѣлано, для устраненія общественной порчи, нищеты и нравственнаго отчаянія. Нація ничего столько не опасается, какъ равнодушія своихъ законодателей.

— Изъ Бразиліи сообщаютъ, что Императоръ Донъ Педро II, 1-го Января, открылъ засѣданія палаты, съ обыкновенною церемоніею.

27 Февраля.

Вчера былъ большой выходъ въ Букингамскомъ дворцѣ, по случаю прибытія Великой герцогини Стефаніи Баденской.

— Съ кораблемъ *the Patrick Henry* получены, 26-го с. м., въ Ливерпуль, послѣднія извѣстія изъ Америки, содержаніе коихъ весьма важно во многихъ отношеніяхъ. Въ палатѣ представителей принятъ законъ о занятіи страны Орегонъ; Комитетъ же по иностраннымъ дѣламъ приготовилъ докладъ, въ коемъ совѣтуетъ отринуть постановленіе о присоединеніи Техасской республики, принятое за нѣсколько предъ тѣмъ дней, палатою представителей.

— Представленный министрами бюджетъ, за исключеніемъ статьи о пошлинѣ на сахаръ, принятъ государствомъ съ одобреніемъ. Оппозиція укоряетъ сэръ Роберта Пила въ несообразностяхъ по сему предмету; но первый министръ оправдывается положеніемъ Вестъ-Индскихъ англійскихъ колоній, которыя теперь сильно поддерживаютъ этотъ билль. Впрочемъ разница сахара, приготовляемаго вольными рабочими и Неграми, не можетъ продлиться, какъ только

надужія истнеія. Вyzнаję, iż to stało się celem mój dumy, ażeby dzieciom fabrycznym wyjednać ulgę w pracy, zapewnić dobre moralne wychowanie, i wyprowadzić je z czasem na użytecznych obywateli kraju. Tej sprawie gotów jestem resztę dni życia mego poświęcić; i pytam, nie jest-li ona godną, aby się nią Izba troskliwie zajęła? Zwróćcie tylko wzgląd na szybkie pomnażanie się liczby tych nieszczęśliwych młodych robotników fabrycznych, i zważcie, jaki wpływ niebawem moralne ich skażenie wyrzuci musi na społeczeństwo? Dziś już powiększają się zbrodnie w przerażającym stosunku. Czegoż więc spodziewać się możemy w przyszłości, jeżeli nie weźmiemy się szczerze do wykorzenienia zarodu złego? W roku 1843 skazanych zostało na śmierć 13 osób za zbrodnie morderstwa; pomiędzy temi były trzy kobiety, co zabiły swych mężów; dwóch mężczyzn, co zabili swe żony; jedna osoba, która zamordowała swe dziecię, i jedna, co zabiła swego ojca. Według dz. *Law Magazine* z grudnia 1844 roku, morderstwa i zamachy mordercze powiększyły się w kraju naszym o 38 proc., czyli o 1/3 w porównaniu z dawniejszymi laty; kryminalne zamachy gwałtu o 57 proc.; podpalenia o 28 proc.; a inne szkaradne zbrodnie o 53 proc. Niema tygodnia, aby nam pisma nie dostarczały nowych doniesień o zbrodniach, których szkarada i nieludzkość wszelkie wyobrażenie przechodzi. Niedawno temu, jak jedna matka otruła jedno po drugimъ ozworo swoich dzieci, i to jedynie w tym celu, aby pozyskać wsparcie na pogrzeb, od utworzonego na ten cel towarzystwa. O innej matce słyszeliśmy, że w napadzie gniewu, dopóty małe swe dziecię trzymała za nogi nad ogniem, dopóki się w jej rękę całkiem nie spaliło! — Jeżeli jako naród nie możemy temu złemu zaradzić, nie opuszczajmyż rąk indywidualnie. Pokażmy przynajmniej, że jako prawodawcy, jesteśmy także opiekunami masy ubogiego ludu. Spodziewam się, że Izba jest przekonana, iż na zbutwiałej stoimy podstawie. Powiększanie coraz bardziej potęgi i wpływu angielskiego imienia, przez ciągle pomnażanie floty, przez rozszerzanie osad, — są to bez wątpienia bardzo dobre i potrzebne rzeczy; ale wszystko to na mało się przyda, dla prawdziwego dobra i szczęścia kraju, jeżeli razem w równej mierze nie polepszy się moralny i fizyczny byt masy narodu! (Okłaski. Słuchajcie! Słuchajcie!) Handlowa świetność Anglii może jeszcze przez wiele lat błyszczeć; ale nadejdzie także kiedyś i dzień przeciwności. Będzie to wówczas dzień straszego obrachnku i sądu, jeżeli nic się przedtém nie uczyni, dla zapobieżenia temu społecznemu skażeniu, nędzy, i moralnej rozpacz. Naród niczego się tak nie lęka, jak obojętności swych prawodawców.

— Z Brezylji donoszą, że Cesarz Don Pedro II otworzył osobiście i ze zwykłemi obrzędami posiedzenia Izby, dnia 1 stycznia.

Dnia 27 lutego.

Wczoraj były wielkie pokoje w pałacu Buckingham, z powodu przybycia Wielkiej Xiężny Stefani Badeńskiej.

— Okrętem *the Patrick Henry*, nadeszły 26-go b. m. do Liverpool najnowsze wiadomości z Ameryki, których treść jest ważną pod wielu względami. W Izbie Reprezentantów przyjęto prawo o zajęciu spornej ziemi Oregon; przeciwnie zaś, komitet do spraw zagranicznych w Senacie, wygotował sprawozdanie, w którym radzi odrzucić postanowienie o wcieleniu Rzeczypospolitej Texas, przyjęte przed kilku dniami przez Izbę Reprezentantów.

— Cały budżet ministeryalny, wyjąwszy tylko cła od cukru, znalazł najlepsze w kraju przyjęcie. Opozycja zarzuca Sir R. Peel niekonsekwencyą w tym względzie; ale pierwszy Minister usprawiedliwia się położeniem Zachodnio-Indyjskich angielskich kolonii, które teraz silnie bil pomieniony wspierają. Zresztą rozróżnienie cukru wyrabianego przez wolnych i niewolników, nie może trwać długo, skoro sama zasada bilu, to jest, niewolnictwo, zniesione będzie.

главное основание билля, то есть, рабство будет уничтожено.

— Известная мраморная статуя лорда Байрона, работы Торвальдсена, которую капитула не согласилась поместить в Вестминстерском аббатстве, будет доставлена из здания Лондонской таможни, где уже несколько лет находится, и будет помещена в Кембриджской *Trinity Collegium*, где лорд Байрон воспитывался. Кажется, что требования душеприкащиков Торвальдсена, на счет перевоза оной в Копенгаген, не будут иметь успеха.

Турция.

Константинополь, 12 Февраля.

Кажется, что Сирийския дела принимают другой, более благоприятный оборот. Порта, сказывают, на последнюю ноту представителей пяти держав, дала торжественное уверение, что против Христиан, жительствующих в округах, где народонаселение различных исповеданий, и не соглашающихся оставаться под владычеством Друзов, не употребит насильственных мър, но окончит спор и облегчит свои постановления, таким образом, что в селениях означенных округов, каждое вфрисповедание будет иметь особаго Векила, который будет непосредственно зависеть от Пашы.

— Вчера получены здесь донесения из Бейрута от 4-го Февраля, в коиъ извѣщают, что на Ливанѣ господствует сильное волнение. Друзы, в числѣ 4,000 человекъ, собрались в селеніи, отстоящем на два часа пути от Деиръ-эль-Камара, занимаемаго Маронитами. Оба племени жаждут земли, такъ что ежеминутно можно ожидать столкновения, которое опять распространитъ в горахъ междоусобную войну.

— Трехизондскій Паша прислалъ тамошнему английскому вице-консулу часы, украшенные бриллиантами, прося его, чтобы онъ принялъ ихъ въ знакъ возстановленнаго между ними добраго согласія. Вице-консулъ принялъ этотъ подарокъ, но вдругъ Г. Кэнингъ, узнавъ объ этомъ, велѣлъ вице-консулу продать эти часы и послать взаимно Пашѣ подарокъ, который стоилъ бы въ двое болѣе часовъ.

Съ турецкихъ границъ, 5 Февраля.

Новый Боснійскій Визирь выѣхалъ въ концѣ м. года въ Травникъ, и сообразно сдѣланному имъ обѣщанію, отличился повсюду весьма снисходительнымъ и кроткимъ поведеніемъ; вслѣдствіе чего онъ вслѣдъ принимаемъ былъ съ радостіемъ и восторгомъ. Особенно замѣтно, что для католическихъ христіанъ въ Босніи благосклоннѣе онъ своего предшественника.

— Нападенія Черногорцевъ на герцеговину возобновляются весьма часто, не смотря на то, что Владыка старается пресѣчь это нарушение мира.

Египетъ.

Каиръ, 21 Января.

Путешественникъ Антонъ д'Абади, въ письмѣ, писанномъ 17-го Октября изъ Адоа, извѣщаетъ объ открытіи источника Бѣлаго Нила въ странѣ Гамбра. Источникъ этотъ, находится въ землѣ Гмура (Гамора или Гамра), народа, котораго языкъ похожъ на языкъ жителей Кафы. Горы Бохи или Дохи окружаютъ этотъ источникъ. Такъ какъ на арабскомъ языкѣ Гамръ значитъ луна, то объясняется давнее выраженіе: лунная гора, который теперь можно перенести въ настоящее ихъ отечество, отстоящее отсюда на 6,000 миль.

— Славны посаг мрамуровы Lorda Byrona, przez Thorwaldsena robiony, a którego umieszczenia w opactwie Westminsterskiem kapituła odmówiła, zostanie wydobyty z gmachów komory Londyńskiej, gdzie się od lat wielu znajduje, i będzie umieszczony w Trinity-Collegium w Cambridge, gdzie Lord Byron odbywał swe nauki. Zdaje się więc, że reklamacje exekutorów testamentu Thorwaldsena, którzy żądali wydania tego posagu, dla przewiezienia go do Kopenhagi, zostały bezskuteczne.

Турция.

Konstantynopol, 12 lutego.

Zdaje się, że sprawy Syryjskie biorą nowy i pomyślniejszy obrót. Porta, jak słychać, na ostatnią notę pięciu reprezentantów, miała dać uroczyste zapewnienie, że przeciw Chrześcianom, mieszkającym w okręgach gdzie ludność różnych jest wyznań, i niezgadującym się zostawać pod władzą Druzów, nie użyje środków zniewalających, ale zakończy spór przez złagodzenie dawniejszych swych postanowień, a to w ten sposób, że w wioskach pomienionych okręgów, każde wyznanie będzie miało osobnego Wekila, który bezpośrednio zależeć ma od Baszy Saidu.

— Wczoraj nadeszły tu wiadomości z Bejrutu, pod datą 4-go lutego, donoszące, że na Libanie panuje wielkie wzburzenie. Druzowie, w liczbie 2,000, zebraли się w wiosce, o dwie godziny drogi odległej od Deir-el Kamar, gdzie się zgromadzili Maronici. Obie strony tezną zapalcem i zemstą, i co-chwila można się spodziewać bitwy, która znowu roznieci w górach wojnę domową.

— Basza trebizondski przesłał tacecznemu Wice-Konsulowi angielskiemu zegarek z brylantami, upraszając, aby go przyjął na znak przywróconego między nimi dobrogo porozumienia. Wice-Konsul przyjął ten podarunek; aliści P. Canning, dowiedziawszy się o tém, wziął to za złe i rozkazał Wice-Konsulowi, aby zegarek ten natychmiast sprzedał, i ofiarował nawzajem podarunek Baszy wartości podwojonej zegarka.

Od granicy tureckiej, 5 lutego.

Nowy Weyzr Bosnii wyjechał przy końcu r. z. do Trawnika, i wierny danemu oświadczeniu, odznaczył się wszędzie bardzo uprzejmym i łagodnym postępowaniem. I stąd też wszędzie najprzychylniejszego doznał przyjęcia. Uważano zwłaszcza, że dla katolickich Chrześcian w Bosnii, okazuje się daleko przychylniejszym niż jego poprzednik.

— Napady rozbojnicze Czarnogorców na Hercegowinę ponawiają się znowu bardzo często, lubo Władyka stara się położyć tamę temu naruszeniu pokoju.

Египт.

Kair, 21 stycznia.

Podróżny, P. Antoni d'Abadie, donosi w liście z Adoa, datowanym dnia 17 października, że odkrył w krainie Gambra źródło Białego Nilu. Źródło to, znajduje się w kraju Gmura (Gamoru albo Gamru), którego mieszkańcy mówią tym samym językiem co w kraju Kafa. Góry Bochi, czyli Dochi, otaczają to źródło. Ponieważ po arabsku Gamr znaczy pięć, tedy wyjaśnia się początek starożytnego nazwania: *Gór Pięćcycowych*, które teraz można zjad o 6,000 mil do właściwej przemieść ojczyzny.